

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ДЕРЖАВОРОЗУМІННЯ

Шаповал В., студ.

Держава відіграє важливу роль у житті будь-якого суспільства. Це, безумовно, дуже активний соціальний інститут, який має вплив на розвиток усієї світової цивілізації, хоча його значення протягом історії людства не було однаковим. І досі, на сучасному етапі розвитку суспільства, не сформовано чіткої, обґрунтованої й аргументованої думки щодо сучасного визначення держави у всіх його ракурсах, беручи до уваги всі аспекти і ознаки державності у сучасному її розумінні. Попри всі наміри однозначно витлумачити поняття держави, ніхто не може дати єдине визначення, використовуючи її ідеальну модель, адже держава динамічно розвивається. Щоб досягнути цей феномен, треба проникнути в його сутність.

Розглядаючи проблеми визначення поняття держави, слід зазначити, що держава являє собою соціальне явище, обмежене певними історичними рамками. Племінні відносини перетворюються в суспільні, а первісне суспільство – у цивілізацію. Визначення поняття “держава” до нашого часу залишається досить суперечливим питанням, але перш ніж давати визначення цього поняття, необхідно визначити етапи виникнення, становлення та розвитку найбільш характерних державних утворень. Для цього варто звернутися до історії, починаючи з найдавніших часів, ще у первісне суспільство, адже саме тоді вже почалися зароджуватись певні особливості держави. Історія свідчить про багатоманіття шляхів виникнення та розвитку держав у різних народів світу, що обумовило плюралізм теоретичних поглядів на процес виникнення держави, її поняття, місце та призначення в суспільстві. Держава, як продукт суспільного розвитку, є складовим соціальним явищем, тісно пов'язаним і багато в чому залежним від економічного, політичного і культурного розвитку суспільства. Треба зазначити, що формування поняття держави має свою історію. Цей процес продовжується і нині. Багато мислителів різних часів намагалися зрозуміти, що являє собою держава, чому вона виникає і необхідна людству, якою є природа держави, що відрізняє її від інших організацій, створених людьми. На ці питання існує безліч поглядів. Деякі з них дещо збігалися, інші виглядали абсолютно різними, протилежними одна одній. Різноманіття поглядів на

державу обумовлене тим, що держава – це надзвичайно складне, історично мінливе явище. Пізнання якостей і ознак держави є складним, оскільки залежить від постійної зміни економічних, соціальних, класових, духовних, релігійних, національних та інших факторів, що визначають її сутність і зміст. Визначаючи поняття держави, ми не повинні вкладати у нього те, що не існує реально, але у той же час маємо охопити всю дійсність, уникаючи довільного вибору. Характеристика держави повинна відповідати на питання: що таке держава у її історичній дійсності і у всіх її історичних проявах.

Було визначено, що держава – це колективний феномен, складне соціальне явище, розкрити основи розуміння якого досить складно. Але все ж таки виокремити певне пояснення даного поняття можливо, та лише за умови якнайчіткішого розкриття, висвітлення та дослідження характерних ознак, особливостей, способів та методів утворення, визначення тих факторів, що передували поняттю “держава”. Складність для визначення сучасної держави з точки зору наших науковців полягає ще й у тому, що протягом тривалого часу у юридичній науці панували уявлення про державу, що походили від ідеї класового суспільства, наполягання на якій та одностайність якої була б невірною.

При визначенні поняття “держава” варто також зважити і на сучасний тип держави, що характеризується соціальною спрямованістю, демократичним режимом утворення державних органів. Сучасні держави в найбільш розвинутих суспільствах забезпечують задоволення загальнолюдських потреб, реальне здійснення і захист основних прав людини. Не можна забувати і важливу ознаку сучасної держави – відсутність протилежності між формою організації суспільства і її соціальним змістом. На відміну від держави буржуазного типу, сучасна “постбуржуазна” є всеохоплюючою організацією суспільства, в якому держава виступає як форма виявлення і забезпечення інтересу більшості його членів і протистоїть особливим інтересам монополістичного капіталу.

Отже, слід зазначити, що при вивченні подібного питання варто пам'ятати і той факт, що держава – це явище, яке постійно змінюється і з цим треба рахуватися для максимального результату у дослідженні типів держав.